

Prolog: Výslech

Jednoho březnového dne v roce 2009 jsem po obědě seděl ve své knihovně a četl jsem si. Má žena Marhaba sklízela v kuchyni nádobí.

Někdo zaklepal na dveře. Otevřel jsem a shledal, že za nimi stojí tři mladí lidé, dva Ujgurové a jedna Ujgurka. Marhaba za mými zády vykoukla z kuchyně.

„Jste Tahir Hamut?“ zeptal se mladík stojící přede mnou.
„Ano.“

„Chceme si s vámi promluvit o vaší registraci domácnosti. Mohl byste nás doprovodit na stanici?“ Mluvil klidně. Vypadalo to, že dvojice za jeho zády mu dělá asistenty. Bylo mi jasné, že moji hosté jsou policisté v civilu.

Registrace domácnosti obsahuje základní informace o každém členu rodiny a v Číně je považována za jeden z nejdůležitějších identifikačních dokladů. Kontrola registrace domácnosti často představuje pro policii záminku k prohlídce domu nebo k zadržení jedince.

„Samozřejmě,“ odpověděl jsem stejně klidně.

„Vezměte si s sebou občanský průkaz,“ dodal policista.
„Ten mám u sebe.“ Poklepal jsem si na peněženku v kapse.

Marhaba nás znepokojeně sledovala.

„Žádný strach, o nic nejde,“ ujišťoval jsem ji, zatímco jsem si bral bundu a obouval se. „Jde jenom o registraci domácnosti.“

Cestou po schodech jsem si všiml, že policisté jdou přede mnou i za mnou, aby mě měli hezky uprostřed. Venku bylo jasno, ale chladno.

Přijeli v neoznačeném voze, což znamenalo, že se nejedná o oficiální záležitost. Seděl jsem vzadu s mladíkem, který se mnou mluvil. Druhý muž řídil a žena zaujala místo spolujezdce.

Pochopitelně jsem uvažoval, proč pro mě přišli. Měl jsem pocit, že nic z toho, co jsem v poslední době dělal, jim nemohlo poskytnout záminku.

Rozjeli jsme se pryč od našeho obytného komplexu a brzy jsme se ocitli na hlavní silnici. Abychom se dostali na místní policejní stanici, museli jsme na křižovatce zahrnout doleva. Zahnuli jsme doprava. Mladík, který se mnou mluvil, v tu chvíli vylovil z kapsy služební průkaz a nenuceně mi ho ukázal.

„Jmenuji se Ekber. Toto je Midžit. Jsme z urumčijské Veřejné bezpečnosti. Chceme si s vámi trochu popovídat.“ Ženu mi nepředstavil.

Ekber mě oslovil zájmem *siz*, vykal mi, to jsem považoval za dobré znamení. Kdyby mě měli za zločince, od začátku by používali zájmeno *sen* a nadsrno mi tykali.

Mlčel jsem a zuby nehty se snažil zůstat v klidu. Ze zkušenosti jsem věděl, že příliš prudké reakce v podobných situacích ničemu nepomáhaly. Bylo důležité půso-

bit, jako bych neměl nejmenší ponětí, proč mě odvezli. Pohled na strach, úzkost a zmatek jim dělal dobře.

„Čím se živíte?“ zeptal se Ekber. Tohle nebyl výslech, zkoušel mě.

„Jsem filmový režisér,“ odpověděl jsem co nejjednodušeji.

Souhlasně přikývl a dál se vyptával: „Píšete i scénáře?“

Když jsem to uslyšel, začal jsem uvažovat, zda mě nezadrželi kvůli mému psaní.

„Ne, režíruju scénáře jiných lidí.“

„Čí scénáře jste režíroval?“

Zmínil jsem jména tří autorů. Jedním z nich byl můj přítel Perhat Tursun.

„Perhat Tursun – to je ten, co urazil našeho proroka Muhammada?“

Šokovalo mě, že jsem něco takového slyšel z úst policisty, ale rychle jsem se vzpamatoval. Určitě se pokoušel zjistit, jaké jsou mé náboženské postoje. I tak mě jeho komentář naštvál.

„Četl jste ten román, ve kterém Perhat Tursun údajně Proroka urazil?“ Do hlasu se mi vkradlo podráždění.

Nechystal se zacouvat. „Ne. Četl jsem esej, která o něm pojednávala.“

„Měl byste si přečíst samotnou knihu,“ odsekl jsem. „Je potřeba, abyste byli vy státní úředníci pečliví.“

Umění sebevraždy, které Perhatu Tursunovi vyšlo před deseti lety, pojednávalo o tématech, jimž se ujugurská literatura obvykle vyhýbala: odcizení, sexualitě a sebevraždě. Román působil jako výzva ujugurským estetickým konvencím a společenským zvyklostem a na literární scéně vyvolal poprask. Poté, co jej konzervativní kritika obvinila

z toho, že v textu uráží Proroka, se stal Perhat Tursun terčem nemilosrdné veřejné debaty. Objevily se dokonce i výhružky smrtí.

„Jste také spisovatel?“ zeptal se Ekber.

„Píšu básně.“

„Jaké básně?“

„Takové, kterým byste nerozuměl.“

„Aha, takže nějaké abstraktní pochmurnosti?“ Posměšně se zazubil. Nic jsem neříkal. V autě zavládlo ticho. Projížděli jsme známými ulicemi.

Pořád jsem netušil, proč mě ten den vezou na stanicí, a přemítal jsem, zda to nějak souvisí s dobou, kterou jsem za mřížemi strávil před dvanácti lety. Pokud ano, měl jsem pořádný problém.

V roce 1996 jsem plánoval odjet studovat do Turecka, ale na čínské hranici s Kyrgyzstánem mě zatkli za „pokus o propašování nezákonných a tajných materiálů ze země“. Kterýkoliv Ujgur v té době mohl být zatčen z jakéhokoliv smyšleného důvodu a řada přišla na mě. Po roce a půl v urumčijském vězení jsem byl odsouzen ke třem letům v lágru. Protože jsem si už polovinu trestu odseděl, poslali mě odkroutit si zbytek do Kašgarského převýchovního pracovního tábora.

Když mě z tábora propustili, už jsem byl vyhozen ze svého učitelského místa. Po návratu do Urumči jsem neměl práci, peníze ani domov; měl jsem jen svou registraci domácnosti.

Pracoval jsem dnem i nocí a podařilo se mi uchytit se jako filmový režisér. Jako režiséra na volné noze pracujícího mimo státní aparát si mě najímali především na

natáčení nízkorozpočtových televizních seriálů, hudebních videoklipů a reklam. Vydělal jsem si sotva na živobytí. Občas jsem míval potíže vůbec nějakou práci sehnat.

Přibližně v této době sinťiangská televizní stanice nábírala překladatele, kteří měli převádět čínskojazyčné zpravodajství do ujgurštiny. Přestože jsem se ve znalostním testu umístil na nejvyšším místě z přibližně tří set zájemců, kontrola mé politické minulosti odhalila, že mě z předchozího zaměstnání propustili. Televizní stanice mou žádost zamítla.

Pak jsem nějaký čas působil jako spisovatel. Zjistil jsem ale, že psaním se člověk neuživí. Za téhle situace jsme se s Marhabou v roce 2001 vzali.

Seznámili jsme se pár let předtím, když jsem se kvůli práci vrátil z Pekingu do Urumči. Perhat Tursun dělal přesčas v malé firmě poskytující informace o zemědělství ujgurským farmářům a pozval mě, abych se k němu přidal. Protože jsem ve škole neučil moc hodin, souhlasil jsem. Právě tam jsem se poprvé setkal s Marhabou, zrovna tam začala pracovat. Často jsem tuhle chytře vyhlížející dívku přistihl, jak po mně pomrkává a měří si mě.

Byla o pět let mladší a tradice velela, aby mě nazývala Tahir *aka*. *Aka* znamená starší bratr a Ujgurové slovo obvykle používají při zdvořilém oslovení starších mužů. Starším ženám se říká *hede* neboli starší sestry. Pro Marhabu jsem však byl vždy jen Tahir. Věděl jsem, že je na ní něco výjimečného.

V době, kdy jsme spolu pracovali v zemědělské informační společnosti, jsme tu a tam zašli na oběd a často jsme si povídali. Postupně jsme se sblížili.

Během tří let ve vězení jsem s Marhabou ztratil kontakt. Po propuštění jsem se vrátil do Urumči a co nejdřív jsem se spojil s Perhatovou ženou, abych se ujistil, že je Marhaba stále ještě svobodná. Pár dní nato jsme si s Marhabou domluvili schůzku před Lidovým divadlem.

Když jsem dorazil, už tam na mě čekala. Podívala se na mě s tím nejsladším úsměvem. Avšak jakmile jsme se přivítali, zneklidněla. Před třemi lety ji nesmírně ranilo, že jsem zmizel bez rozloučení. Poté, co se dozvěděla, že mě zatkli, proplakala tři dny, vůbec nevycházela z domu. Nemohla jít.

Stáli jsme v onen mrazivý den krátce před soumrakem vedle silnice, povídali si a kolem se řítily auta. Tři roky ve vězení způsobily, že jsem byl ke všemu citlivý, ale jakmile jsem slyšel její slova, přestal jsem chlad vnímat.

Začali jsme se pravidelně vídat. Mé roky utrpení skončily a já vnímal intenzivní potřebu rodinného tepla. Můj vztah s Marhabou se postupně prohluboval. Byla laskavá a dobrosrdečná. Často mě navštěvovala, starala se o mě a mé trápení brala za své.

Nakonec jsme se rozhodli, že se vezmeme. Moji rodiče v Kašgaru toho moc neměli, ale dali nám dost peněz na to, abychom si mohli pronajmout byt. Na věno jsem si vypůjčil pět tisíc jüanů od kamaráda – bylo to věno velice skromné. „Nelam si s tím hlavu,“ uklidňovala mě Marhaba. „Když budeme oba pracovat, vyděláme dost a povede se nám dobře.“ Po svatbě jsme těch pět tisíc jüanů společně vrátili.

Krátce po veselce jsme museli převést registraci domácnosti na společný seznam v naší nové čtvrti. Vydal jsem se na policejní stanici, kde jsem byl registrovaný,

vyzvedl si své doklady a zamířil s nimi na naši novou stanici. Chanská policistka odpovědná za registrace domácích přejela mé dokumenty pohledem. Její úsečná reakce mě zaskočila.

„Číslo vašeho občanského průkazu se neshoduje s číslem v registračním archivu.“

„Jak je to možné?“

„Vaše původní číslo je pekingské a začíná jedenáctkou,“ spustila. „Vaše stávající číslo je urumčijské – a začíná šedesát pětkou. To je špatně. Každá osoba může mít jen jedno identifikační číslo. Platné je vaše pekingské číslo.“

Na okamžik jsem ztratil řeč. „Co teď mám dělat?“ vysoukal jsem ze sebe nakonec.

„Musíte na stanici, kde vám přidělili registraci. Opravte si číslo průkazu a pak se vraťte. Jinak vám sem nebude moci registraci převést.“

Když jsem odešel na univerzitu do Pekingu, vzal jsem si v souladu s vládními požadavky registraci s sebou. Krátce poté, co Čína představila první generaci občanských průkazů, jsem dostal svůj; a vzhledem k tomu, že jsem byl registrovaný v Pekingu, měl můj průkaz pekingské číslo. Po návratu do Urumči jsem převedl registraci na místní policejní stanici a dostal nový občanský průkaz s urumčijským číslem. Nijak jsem tu změnu neřešil a předpokládal jsem, že se zároveň se změnou registrace změnilo i číslo mé občanky. Šest let jsem ten průkaz používal bez sebe-menšího problému. Teď se ukázalo, že má špatné číslo.

Další den jsem se vrátil na starou stanici a vysvětlil jim situaci. Chanská policistka zodpovědná za registrace se podívala do papírů, které mi předchozí den dala,

a nesrovnalosti si okamžitě všimla. Nic neříkala, jenom tam seděla. „Je to opravdu špatně?“ chtěl jsem vědět. Zjevně odmítala přiznat chybu. Vládní představitelé, obzvláště pak policisté, chyby přiznávají jen velice neochotně. Pomyšlel jsem si, že mi číslo průkazu před šesti lety změnil nejspíš nějaký jiný policista; tato policistka se však rozhodla kolegu krýt, aby ochránila čest celého systému.

Najednou zvedla hlavu. „Proč jste ten problém neodhalil hned?“

„Předpokládal jsem, že když se převedla registrace do Urumči, změnilo se i číslo průkazu.“

„Chyba je na vaší straně,“ prohlásila rozhodně.

Došla mi trpělivost. „Neudělali jste to správně a chcete to hodit na mě? Já sám si číslo občanky změnit nemůžu, to je vaše zodpovědnost.“

„Takhle to nefunguje,“ ujistila mě a úplně má slova přešla. „Přineste omluvný dopis, v němž uznáte chybu, že jste problém neodhalil včas. Pak vám to opravím.“

Nebylo co dál řešit. Věděl jsem, že bych měl být rád, že existuje způsob, jak to napravit, dokonce i za cenu, že vezmu vinu na sebe. Poté, co jsem napsal omluvný dopis, vyplnila policistka formulář s hlavičkou „Doklad o změně čísla občanského průkazu obyvatele Sin-tiangu“. Uvedl jsem, že moje stávající číslo občanky není správné a že by mělo být obnoveno mé předchozí číslo. Orazítkovala formulář.

Obnovení starého čísla znamenalo, že jsem předchozích šest let – včetně tří, jež jsem strávil ve vězení – vedl neregistrovaný život. Upřímně, bylo to pro mě požehnání. Doufal jsem a věřil, že záznam o mém trestu a uvěznění

tím pádem zmizel z policejního systému. Síťové propojení v té době ještě nebylo nijak zvlášť rozšířené.

Po svatbě jsme s Marhabou neměli stálé zaměstnání a peníze jsme dávali dohromady, jak jen se dalo. Založili jsme rodinu a oba jsme tvrdě pracovali, dny byly dlouhé, ale naplněné štěstím. Nakonec jsem přijal post filmového režiséra v soukromé mediální firmě. Narodily se nám dvě děti. Sedm let jsme si pronajímali byt a v roce 2008 jsme si konečně mohli vzít hypotéku a koupit si vlastní bydlení.

Má režisérská práce pronikala do čím dál většího povědomí. Dál jsem psal poezii a jako básník získal jistou reputaci. Překonali jsme spoustu překážek, náš život konečně zapadl do zaběhnutých kolejí a užívali jsme si určitou stabilitu.

Během deseti let od propuštění z vězení mě policisté pod různými záminkami tu a tam vyhledali, stejně jako to dělávali řadě jiných ujugurských intelektuálů. Tyto incidenty však nikdy neměly spojitost s časem, který jsem strávil za mřížemi. Věřil jsem, že to kromě změny čísla občanského průkazu souvisí také s tím, že mě zatkli v prefektuře Qizil su, ale domácnost jsem měl registrovanou v Urumči. S výjimkou obzvlášť důležitých případů se policie obvykle zabývala jen záležitostmi týkajícími se vlastních okrsků. Policisté z Qizil su nemohli pravidelně jezdit patnáct set kilometrů do Urumči, aby mě měli pod dohledem.

Pokud můj záznam v trestním rejstříku způsobil, že si mě urumčijská policie připsala na černou listinu, strávím zbytek života pod drobnohledem. Těžce vydobytá stabilita mé rodiny skončí v troskách.

Projeli jsme úzkou ulicí v centru města a zastavili před starou budovou policejní stanice městské části Tengri tagh. Policisté v civilu mě odvedli do nevýrazné kanceláře ve druhém patře. Stály v ní tři stoly a tři židle, na každém stole trůnil nijak výjimečný počítač. Stoly i počítače pokrývala tenká vrstva prachu. Hádal jsem, že tu nikdo aspoň měsíc nebyl.

Ekber ukázal na židli nejbliž ke dveřím. Policistka se vytratila. „Dal byste si něco k pití?“ zeptal se mě.

„Kolu, jestli můžu prosit,“ odpověděl jsem.

Midžit odešel z místnosti. Ekber zapnul počítač u okna a slušně mě požádal: „Mohl bych vidět váš občanský průkaz?“ Vyndal jsem občanku z peněženky a přešel k němu. Položil si ji na stůl.

Midžit se vrátil se třemi vychlazenými plechovkami Coca-Coly. Jednu podal mně a druhou Ekberovi. Ten odešel z kanceláře. Popíjel jsem limonádu a ze všech sil se snažil vypadat klidně. Midžit odložil své pití na stůl, chvíli se díval na blikající monitor a pak zamířil ke dveřím. Než stihl odejít, pověděl jsem mu, že bych si potřeboval odskočit. Chtěl jsem vidět jeho reakci. Chodba zela prázdnotou. Midžit mě vyzval, abych ho následoval a odvedl mě na záchody o pár dveří dál. Vešel jsem. Midžit šel za mnou a nespouštěl mě z očí. Očividně jsem představoval důležitou osobu jejich zájmu.

Vrátil jsem se s Midžitem do kanceláře a znovu se posadil. Midžit odešel.

Nechali mě tam samotného téměř hodinu. Útočili tím na mou psychiku. Každý na mém místě by znepokojeně čekal, až se dozví, proč ho sem přivezli; a čím déle by

zůstával bez informací, tím nervóznější, zmatenější a zoufalejší by byl. Protože jsem věděl, jak to funguje, dařilo se mi zůstat víceméně v klidu.

Ekber s Midžitem se konečně vrátili do kanceláře. Midžit nesl hromádku linkovaných papírů a pero. Ekber si přisunul židli naproti mně a posadil se. Midžit zaujal místo u počítače u okna.

„Možná jste na podobném místě poprvé,“ spustil Ekber. „Dokážu si představit, že vás to zneklidňuje, ale k nervozitě není důvod. Chceme se vás jen zeptat na pár věcí. Musíte pouze odpovídat pravdivě a brzy to bude za vámi.“

Jakmile jsem tohle uslyšel, věděl jsem, že dnešní výslech nemá nic společného s časem stráveným ve vězení. Výrazně se mi ulevilo.

„Jistě,“ odpověděl jsem sebejistě.

Ekber se mě pak značně zdlouhavě metodicky a neúnavně vyptával na rodinu a osobní detaily: jméno, věk, adresu, pracoviště, rodinné příslušníky, příbuzné, stručný životopis a tak dále. To byla jen formalita.

Při převypravování svého životního příběhu jsem přeskočil čas za mřížemi. Když jsem mluvil o škole, z níž mě vyhodili, řekl jsem pouze, že jsem „dal výpověď“. Ve druhé polovině devadesátých let se všichni nadšeně vrhali do nových věcí. Spousta vládních kádrů a zaměstnanců státních podniků opustila stabilní pozice, aby zkusila své štěstí v soukromém sektoru. Má poznámka o výpovědi si proto nevysloužila žádnou zvláštní pozornost.

Midžit si všechno zapsal. Zatímco jsem je seznamoval se základními údaji, několikrát mrkl na mou občanku u sebe na stole.

Při psaní mu pořád vynechávalo pero. Neustále s ním třásl, aby inkoust přiměl stéct na hrot. Začínal jsem ho litovat. Uvědomil jsem si, že mě mrzí, že u sebe nemám tužku na půjčení. Jeho trpělivost mě však překvapila. Na jeho místě bych si už dávno došel do vedlejší kanceláře pro jiné pero.

Poté, co jsem jim o sobě sdělil základní informace, zeptal se Ekber, jakou práci moje firma dělá. Začal jsem vyjmenovávat naše projekty.

„Má vaše společnost nějaké kontakty v zahraničí?“ otázel se mimoděk.

Okamžitě mi to došlo. Konečně jsme se dostali k jádru pudla: dnešní výslech se týkal zahraničních kontaktů.

„Myslím, že dcera jednoho z našich zaměstnanců studuje v zahraničí,“ odpověděl jsem popravdě.

„A co vy? Máte vy nějaké kontakty v zahraničí?“ vyzvídal a přibližoval se k tomu, oč mu skutečně šlo.

„Jsem ve spojení se dvěma lidmi. Můj přítel Džüret si dělá doktorát v Japonsku, jsme spolu v pravidelném kontaktu. Můj druhý přítel Ablet je na doktorském studiu v Nizozemsku, často si telefonujeme.“ Když jsem to říkal, vybavil jsem si, že jsme s Abletem před týdnem telefonovali déle než hodinu. Důvod dnešního výslechu jsem viděl zase o něco jasněji.

Ekber se nejprve vyptal na Džüreta. Provedl tak další manévr, aby se dostal o něco blíže k cíli. Rozhodl jsem se ho otestovat: protože objekt jeho zájmu představoval Ablet, dal jsem si při popisování svého vztahu s Džüretem načas. Džüret, můj blízký přítel už od střední školy, vystudoval medicínu v Čcheng-tu v provincii S'-čchuan. Po

promoci se vrátil do Ujgurské oblasti a pracoval v Nemocnici tradičního lékařství a poté v Onkologické nemocnici, obě se nacházejí v Urumči. Viděl jsem, jak Ekber s každým dalším mučivým detailem ztrácí trpělivost. Když jsem se dostal k Džüretovým přípravám na studia v Japonsku, už to nevydržel a skočil mi do řeči: „A co Ablet? Jaký máte vztah s Abletem v Nizozemsku?“

Konečně jsme se dostali k věci. Vyprávěl jsem mu, jak jsme si byli s Abletem dlouho blízci, o jeho práci redaktora v urumčijském nakladatelství, o jeho odjezdu na studia do Nizozemska. Ekber se mě zeptal, kdy a proč jsme spolu mluvili naposledy.

Ablet mi zavolal předminulou sobotu kolem poledního. Deset dní předtím mi telefonoval, aby mě požádal, zda bych mu neposlal pár svých básní. Jeho manželka, která do Nizozemska dorazila nedávno z Urumči, měla najednou spoustu volného času a chystala se přeložit nějakou ujgurskou poezii do angličtiny. Po tomto hovoru jsem Abletovi poslal e-mailem tucet svých básní, ale z nějakého důvodu k němu nedorazily. Proto mi v sobotu zavolal, aby se mě na ně zeptal. Slíbil jsem mu, že mu je co nejdřív pošlu ještě jednou.

Pak jsme s Abletem probírali ujgurský intelektuální život a byli jsme zabráněni do debaty, když vtom na mě Marhaba zamávala, abych to ukončil a šel obědvat. Vůbec se mi ale nechtělo se s kamarádem na opačném konci světa rozloučit.

Podrobně jsem Ekberovi telefonát popsal. Pochopitelně jsme neprobírali nic, co by mohlo vzbudit pozornost policie. Ujgurští intelektuálové si obvykle dávají veliký

pozor na to, co si po telefonu říkají; často vtipkujeme, že se sami hlídáme víc, než nás hlídá policie. Připadalo mi, že úřady muselo zaujmout spíš to, jak dlouho jsme spolu mluvili, než o čem jsme mluvili. Policie chtěla vědět, co Ujgur žijící v zahraničí déle než hodinu probíral s Ujgurem žijícím v Urumči.

Ekbera muselo mé detailní vyprávění uspokojit. Z jeho výrazu jsem četl, že je čím dál uvolněnější.

„Chápu. To jsme chtěli vědět,“ usmál se. „Vy jste také studoval v Pekingu. Já jsem absolvent Lidové univerzity veřejné bezpečnosti.“

„Vážně?“ oplatil jsem mu úsměv. V duchu jsem v tu chvíli viděl Marhabu, jak doma nervózně poposedává. Najednou se mě zmocnilo nutkání odtamtud zmizet. Nezdálo se však, že by Ekber jakkoliv spěchal.

„Samozřejmě jsem mnohem mladší. Vy jste pro mě *aka*. Když jsme teď měli možnost se seznámit, zůstane-me doufám v kontaktu.“

To bylo to poslední, co jsem chtěl slyšet. Neměl jsem ale jinou možnost než souhlasit.

„Jistě,“ přitakal jsem srdečně.

„Spojíme se s vámi, až budeme mít čas. Kdybych vám nemohl zavolat sám, ozve se vám Midžit. Popovídáme si u něčeho k snědku.“

Byla to past.

„Samozřejmě,“ souhlasil jsem směle. „Zavolejte, až se vám to bude hodit.“

„Jo a ještě jedna věc,“ zarazil se Ekber a najednou vypadal vážně. „Co používáte k onlineové komunikaci?“

„Jen e-mail a QQ Messenger.“

„Básně, které jste Abletovi posílal, máte ještě pořád ve schránce?“

Ekber chtěl otestovat, zda jsem mu nelhal a zda nejsou básně politicky závadné.

„Určitě ano.“

„V tom případě nám tu nechte e-mailovou adresu, QQ číslo a hesla,“ vyzval mě Ekber příkře. „Teď je šest hodin večer. Příštích dvacet čtyři hodin své účty nepoužívejte.“

Midžit otočil poslední stránku zprávy, kterou právě dokončil. Položil ji přede mě na stůl a podal mi vadné pero. Vzal jsem ho, párkrát jím prudce klepl a napsal informace, které po mně Ekber požadoval. Midžit mi vrátil občanský průkaz.

Vyšli jsme z budovy a Ekber se chystal k odchodu. „Tak jo, Tahire *ako*, zůstaňme v kontaktu.“ Překvapilo mě, jak prázdně ono zdvořilostní oslovení vyznělo.

„Jak se mám dostat domů?“ zeptal jsem se našťvaně. „Přivezli jste mě sem, možná byste mě mohli i odvézt?“ Když už mě půl dne zcela neoprávněně vyslýchali, hodlal jsem z toho aspoň něco vytěžit.

Ani jeden z nich nečekal, že by ze mě mohlo něco takového vypadnout. Ekbera to trochu rozhodilo. Midžit po něm střílel pohledem.

„Ach, ano, jistě.“ Ekber se rychle vzpamatoval. „Midžit vás odveze. Marhaba *hede* na vás jistě čeká. Co kdybyste jí zavolal, abyste ji uklidnil?“ dodal zlomyslně.

Midžit se posadil za volant vozu, kterým jsme přijeli. Když jsme se dostali do naší čtvrti, panovala už úplná tma.

Jakmile jsem stanul ve dveřích, Marhaba se ke mně vrhla a rozplakala se. Byla strachy bez sebe. Naše dcery Asëna a Almila přiběhly a pevně se ke mně přitiskly.

Poté, co mě policie odvezla, obvolala Marhaba okamžitě všechny přátele a známé a prosila je, aby se za mě kdokoliv z jejich okruhu, kdo dělal u policie, přimluvil. Několik známých už začalo zjišťovat, jak na tom jsem. Rychle jsem se s nimi spojil, abych jim pověděl, že se nic hrozného nestalo a že jsem v pořádku doma. Poděkoval jsem jim a zavěsil.

Další večer, několik hodin poté, co skončila Ekberova čtyřiaadvacetihodinová lhůta, jsem přestal používat e-mail i QQ účet, které jsem Ekberovi dal, a založil si nové. Rozhodl jsem se, že nějaký čas nebudu kontaktovat žádné lidi v zahraničí, včetně Ableta a Džüreta.

Za dva týdny mi zavolal Ekber, seděl jsem v kanceláři a pracoval jsem. Vyměnili jsme si slušnostní fráze a pak mi pověděl, že bychom se mohli sejít a popovídat si, pokud mám čas. Slušně jsem mu vysvětlil, že mám zrovna spoustu práce a že bych mohl mít volno za pár dní, pak bychom se mohli potkat. Kdyby se mi dařilo se Ekberovi a Midžitovi s podobnými výmluvami vyhýbat, mohl bych se jich nakonec zbavit úplně. Pokud bych se s nimi sešel byt jen jedenkrát, mé potíže by už nikdy neměly konce. Hodlali vytěžit můj strach z policie, aby zjistili, co ze mě dokážou dostat. V případě, že by se věci vyvinuly tak, jak doufali, mohli by na mě tlačit, abych donášel na lidi kolem sebe; a přinejmenším by po mně mohli chtít, abych za ně zaplatil účet.

Uběhlo několik týdnů. Pak mi zavolal Midžit s tím, že by se mnou chtěl Ekber mluvit. Rychle jsem přišel s dal-

ší výmluvou: měl jsem plné ruce práce s dokončováním dokumentárního filmu a nějaký čas nebudu mít vůbec volno, ale jakmile se mi trochu uvolní ruce, spojím se s Ekberem sám. Zdálo se, že nejsou připraveni mě nechat tak snadno vyklouznout.

Přibližně v téže době se oblastní odbor kultury rozhodl uspořádat festival oslavující jedinečnou kulturu Dolanů, ujugurské komunity obývající převážně jihozápad naší domoviny. Festival se měl konat v Mekitu, okresu považovaném za centrum dolanské kultury, a na zahajovací ceremoniál se plánovalo velké umělecké představení. Vláda jmenovala výkonného ředitele, který měl na představení dohlížet. Byl to nesmírně zaneprázdňený člověk a organizátoři tím pádem potřebovali někoho, kdo by se postaral o každodenní práci, obzvláště během dlouhých příprav, jež mekitskému festivalu předcházely. Požádali mě, zda bych se toho neujal.

Midžit mi zavolal ve chvíli, kdy jsem seděl v taxíku a mířil na letiště, a znovu se chtěl sejít. Zahlédl jsem příležitost se z té šlamastyky konečně dostat a nebral jsem si servítky: „Jsem na cestě do Mekitu, budu tam měsíc plnit státní úkol. Nemám ve zvyku zahálet. Nemůžete mě pořád takhle otravovat.“ Mluvil jsem zostra, aby mu to došlo. „Jestli jsem spáchal nějaký zločin, zatkněte mě. Jestli ne, přestaňte s těmi otravnými telefonáty a absurdními žádostmi.“ Na skutečnost, že jsem cestoval za úkolem svěřeným vládou, jsem položil obzvláštní důraz. Státem placené muže jste mohli vyděsit jedině státem. Moc rádi totiž šikanovali právě lidi, jako jsem byl já, pracující mimo státní systém.

Zafungovalo to jako mávnutí kouzelným proutkem. Už mi nezavolali.

Zkraje května se jeden z mých přátel ženil v restauraci Vinohrad v Urumči. Přišli v podstatě všichni moji blízcí přátelé a známí z města. Jakožto hlavní organizátor jsem po celou dobu pobíhal kolem a staral se o všechno možné.

V jednom okamžiku jsem si odskočil na toalety. Když jsem vycházel, vrazil jsem do Ekbera. „Také jste přišel na veselku?“ zeptal jsem se ho bez zaváhání.

„Ano, jistě,“ odpověděl očividně nervózně. „Zastavím se za vámi.“ A kvapně zmizel na toaletách.

Snažil jsem se zjistit, co Ekber na svatbě dělá, a zašel jsem ke stolu ženicha a nevěsty, abych se přítele nenápadně zeptal, zda je mezi pozvanými policista Ekber. Ujistil mě, že rozhodně ne. Má role organizátora mi poskytla dobrou záminku pro to, abych se rozhlédl po sále a bedlivě Ekbera hledal. Nebyla po něm ani stopa.

Ženich se právě vrátil ze studií v zahraničí a pozvání na veselku přijal jeden náš americký přítel. Usoudil jsem, že můžeme Ekberovu nezvanou přítomnost připsat těmto skutečnostem. Musel mít za úkol sledovat lidi s mezinárodními kontakty. Pochopil jsem, že tajná policie má oči všude.

Přestože jsem věděl, že podobnému pravidelnému policejnímu obtěžování nemůžeme utéct, a neviděl jsem žádný důvod, proč by se měla situace zlepšit, nepřestával jsem doufat, že se mi nějak podaří vyhnout se tomu, abych to musel celé absolvovat znovu. Unavovalo mě žít ve strachu.